

RAN-2008060104060001

M.Com.-II (Semester-IV) Examination March - 2026 Financial Management and Accounting - XII

[Total Marks: 50]

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
Figures to the right indicate full marks of the questions.
- (3) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.
Show the necessary working notes as part of the answer.

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર-1.

નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો. (કોઈ પણ બે)

10

- 1) રિયા લિ. એ રૂ. 10 નો તેવા 40,000 શેર મૂળકિંમતે બહાર પાડ્યા. વાઘેલા એન્ડ સન્સે આ અંગે સંપૂર્ણ બાંધધરી આપી છે અને બદલામાં તેને 4% બાંધધરી દલાલી મળવાની છે. 60% શેર માટે અરજીઓ મળી, બાકીના શેર વાઘેલા એન્ડ સન્સે ખરીદ્યા. વાઘેલા એન્ડ સન્સે કંપનીએ બહાર પાડેલ શેરના 25% શેર માટે નાયક એન્ડ સન્સ સાથે પેટા બાંધધરી કરાર કર્યો છે આ માટે 2% કમિશન નાયક એન્ડ સન્સને આપવાનું છે. વાઘેલા એન્ડ સન્સે પોતાની પાસેના શેર રૂ. 9 ના ભાવે વેચ્યા. તમામ વ્યવહારો દરમિયાન રૂ. 5000 ખર્ચ થયો. વાઘેલા એન્ડ સન્સેના ચોપડે બાંહેધરી ખાતું તૈયાર કરો.
- 2) રુદ્ર લિ. ની નીચેની વિગતો પરથી રોકાણ પર વળતરનો દર (ROI) શોધો.

વિગત	વિભાગ : X (રૂ.)	વિભાગ : Y (રૂ.)
વેચાણ	45,00,000	12,00,000
વેચેલ માલની પડતર	22,50,000	3,00,000
સંચાલન ખર્ચ	9,00,000	2,70,000
શરૂની મૂડી	87,90,000	39,00,000
આખરની મૂડી	92,10,000	46,50,000

- 3) પ્રમાણ પડતરની મર્યાદાઓ.

પ્ર-2.

ગણેશ લિ. તમને નીચેની માહિતી આપે છે.

14

વિગત	પ્રમાણ જથ્થો (kg)	ખરેખર ભાવ (kg દીઠ)
માલસામાન-A	600	20
માલસામાન-B	460	(?)
	1,000	
બાદ ખરેખર ઘટ	100	
	900	

વિગત	પ્રમાણ જથ્થો (kg)	ખરેખર ભાવ (kg દીઠ)	કુલ રકમ
માલસામાન-A	440	(?)	11000
માલસામાન-B	660	(?)	3300
	1,100		
બાદ ખરેખર ઘટ	100		
	1,000		

નીચેના દરેક સંજોગોમાં માલસામાન – 8 નો કિલો દીઠ પ્રમાણ ભાવની ગણતરી કરો.

- 1) જો માલસામાન પડતર વિચલન (કુલ) રૂ. 1700 (અનુકુળ) હોય તો
- 2) જો માલસામાન વપરાશ વિચલન (કુલ) રૂ. 700 (પ્રતિકુળ) હોય તો
- 3) જો માલસામાન ઊપજ વિચલન રૂ. 200 (અનુકુળ) હોય તો
- 4) જો માલસામાન મિશ્રણ વિચલન (કુલ) રૂ. 1100 (અનુકુળ) હોય તો
- 5) જો માલસામાન ભાવ વિચલન (કુલ) રૂ. 2200 (પ્રતિકુળ) હોય તો

અથવા

પ્ર-2. ગજનંદ લિ. નીચે દર્શાવેલ માહિતી પૂરી પાડે છે.

અ) અંદાજિત અને ખરેખર માહિતી :

વિગત	વર્ષ 2024 માટેનું અંદાજપત્ર	એપ્રિલ 2024 માટેની ખરેખર માહિતી
કામકાજના દિવસોની સંખ્યા	300	26
દૈનિક કામના કલાકો	8	9
કામદારોની સંખ્યા	150	132
માનવ કલાકદીઠ ઉત્પાદનનાં એકમો	1/2	(?)
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા (રૂ.)	10,26,000	88,020
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા (રૂ.)	3,16,800	23,490
અર્ધ-ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા (રૂ.)	97,200	7,290

બ) ખરેખર શરૂઆતનો અને આખરનો સ્ટોક :

વિગત	શરૂઆતનો સ્ટોક	આખરનો સ્ટોક
ચાલુ કામ	150 એકમો	300 એકમો
	(માલસામાન પૂરો મોકલવામાં આવ્યો હતો પરંતુ 40% રૂપાંતરિત થયો હતો.)	(માલસામાન પૂરો મોકલવામાં આવ્યો હતો પરંતુ 80% રૂપાંતરિત થયો હતો.)
તૈયાર માલ	600 એકમો	300 એકમો

ક) તૈયાર માલનું ખરેખર વૈચાણ : 14,160 એકમો.

ડ) અર્ધ-ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા : આ ખર્ચામાં પાંચ નવાંશ (5/9) સ્થિર ખર્ચ અને ચાર નવાંશ (4/9) ચલિત ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે.

ઉપરની માહિતી પરથી નીચેના વિચલનો ગણો.

- 1) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન
- 2) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ બજેટ વિચલન
- 3) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ જથ્થા વિચલન
- 4) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ કાર્યક્ષમતા વિચલન
- 5) ઉત્પાદનશક્તિ વિચલન
- 6) કેલેન્ડર વિચલન

પ્ર-3.

એક કંપનીએ રૂ. 100 નો એક એવા 1,25,000 ઇક્વિટી શેર દરેક રૂ. 110 ના ભાવે જાહેર જનતા માટે બહાર પાડ્યા, જેના પર અરજી વખતે રૂ. 50 ચૂકવવાના હતા અને બાકીનાં શેર ફાળવણી વખતે. આ સમગ્ર ભરણાની બાંહેધરી ચાર દલાલો - A, B, C અને D એ અનુક્રમે 30%, 25%, 25% અને 20% ના પ્રમાણમાં લીધી હતી. નક્કી થયેલી શરતો મુજબ, બાંહેધરી દલાલોને 2% કમિશન ચૂકવવાપાત્ર હતું.

14

A, B, C અને D એ અનુક્રમે 4000, 6000, શૂન્ય અને 15000 શેર માટે નિશ્ચિત બાંહેધરી પણ સ્વીકારી હતી. નિશ્ચિત બાંહેધરી સિવાય પરંતુ નિશાનીવાળી અરજીઓ સહિત કુલ 90000 શેર માટે અરજીઓ આવી હતી. નિશાનીવાળી અરજીઓ નીચે મુજબ હતી A-24000, C-12000; B-20000; D-24000.

દરેક બાંહેધરી દલાલની વ્યક્તિગત જવાબદારી નક્કી કરો.

- 1) જો નિશ્ચિત બાંહેધરીનો લાભ વ્યક્તિગત બાંહેધરી દલાલને આપવામાં આવે.
- 2) કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો.

અથવા

પ્ર-3.

મહાદેવ લિમિટેડ તમને નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે :

14

વિગત	પ્રમાણ	ખરેખર
કામદાર 'A'	40 કલાક, કલાક દીઠ દર રૂ. 12	1250 કલાક, કલાક દીઠ દર રૂ. 10
કામદાર 'B'	60 કલાક, કલાક દીઠ દર રૂ. 9	850 કલાક, કલાક દીઠ દર રૂ. 12
	પ્રમાણિત ઉત્પાદન 85 કિગ્રા	ખરેખર ઉત્પાદન 1700 કિગ્રા

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી શોધો.

- 1) મજૂરી પડતર વિચલન
- 2) મજૂરી દર વિચલન
- 3) કામદાર કાર્યક્ષમતા વિચલન
- 4) કામદાર મિશ્રણ વિચલન
- 5) કામદાર ઊપજ વિચલન
- 6) કામદાર પેટા કાર્યક્ષમતા વિચલન

પ્ર-૩. ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ બે)

12

- 1) ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરવાની પડતર આધારિત પદ્ધતિઓ.
- 2) બાંધધરી કરારનાં પ્રકારો અને ફાયદાઓ.
- 3) શેષ નફો અને અંકુશપાત્ર નફો.
- 4) ફેરબદલી કિંમતનું અર્થશાસ્ત્ર.

ENGLISH VERSION

Q-1. Give the answers as per instruction (Any Two).

10

- 1) Riya Ltd. issued 40,000 shares of Rs.10 each at par. Vaghela & Sons provided a full underwriting guarantee for this issue, in exchange for a 4% underwriting commission. The company received applications for 60% of the shares. Vaghela & Sons purchased the remaining shares as per the agreement. Vaghela & Sons entered into a sub-underwriting agreement with Nayak & Sons for 25% of the total shares issued by the company, offering them a 2% commission. Later, Vaghela & Sons sold the shares they held at Rs.9 per share. During these transactions, expenses amounting to Rs.5,000 were incurred.
Prepare the Underwriting Account in the books of Vaghela & Sons.
- 2) From the following details of Rudra Ltd., find the Rate of Return on Investment (ROI).

Particulars	Department: X (Rs.)	Department: Y (Rs.)
Sales	45,00,000	12,00,000
Cost of Goods Sold	22,50,000	3,00,000
Operating Expenses	9,00,000	2,70,000
Closing Capital	87,90,000	39,00,000
Opening Capital	92,10,000	46,50,000

- 3) Limitations of Standard Costing :

Q-2. Ganesh Ltd. provides you with the following information:

14

Particulars	Standard Quantity (kg)	Standard Rate (per kg)
Material – A	600	20
Material – B	400	(?)
	1,000	
Less : Standard Loss	100	
	900	

Particulars	Actual Quantity (kg)	Actual Rate (Per Kg)	Total Amount
Material – A	440	(?)	11,000
Material – B	660	(?)	3,300
	1,100		
Less : Standard Loss	100		
	1,000		

Calculate the Standard Rate per kg for Material B under each of the following independent circumstances:

- 1) If Material Cost Variance (Total) is Rs. 1,700 (Favourable)
- 2) If Material Usage Variance (Total) is Rs. 700 (Adverse)
- 3) If Material Yield Variance is Rs. 200 (Favourable)
- 4) If Material Mix Variance (Total) is Rs. 1,100 (Favourable)
- 5) If Material Price Variance (Total) is Rs. 2,200 (Adverse)

OR

Q-2. Gajanand Ltd. provides the following information:

A) Budgeted And Actual Data:

Particulars	Budget for the Year 2024	Actual for April 2024
No. of working days	300	26
Working hours per day	8	9
No. of Workers	150	132
Output per man-hour in units	1/2	(?)
Fixed Overheads (Rs.)	10,26,000	88,020
Variable Overheads (Rs.)	3,16,800	23,490
Semi-variable Overheads (Rs.)	97,200	7,290

B) Actual Opening And Closing Stock:

Particulars	Opening	Closing
Work-in-progress	150 units	300 units
	(Materials fully supplied but 40% converted)	(Materials fully supplied but 80% converted)
Finished Goods	600 units	300 units

C) Actual Sales of Finished Goods-14160 units

D) Semi-variable Overhead consists of five ninth (5/9) fixed expenses and four-ninth (4/9) variable.

Based on the above information, calculate the following variances:

- 1) Fixed Overhead Variance
- 2) Fixed Overhead Budget Variance
- 3) Fixed Overhead Volume Variance
- 4) Fixed Overhead Efficiency Variance
- 5) Capacity Variance
- 6) Calendar Variance

Q-3. A company made a public issue of 1,25,000 equity shares of Rs.100 each at Rs.110 per share, Rs.50 payable on application and remaining amount with allotment. The entire issue was underwritten by four underwriters - A, B, C and D in the proportion of 30%, 25%, 25% and 20% respectively. Under the terms agreed upon, a commission of 2% was payable.

14

A, B, C and D had also agreed on firm underwriting of 4000, 6000, Nil and 15,000 shares respectively. The total subscription, excluding firm underwriting but including marked applications was for 90,000 shares. Marked applications received were as: A-24,000; C-12,000; B-20,000; and D-24,000.

Ascertain the liability of the individual Underwriter if;

- 1) The benefit of firm underwriting is given to individual Underwriter
- 2) Pass necessary journal entries in the books of the company

OR

Q-3.

Mahadev Limited provides you information as below:

Particular	Standard	Actual
Labour 'A'	40 Hours, Rate per hour Rs. 12	1250 Hours, Rate per hour Rs. 10
Labour 'B'	60 Hours, Rate per hour Rs. 9	850 Hours, Rate per hour Rs. 12
	Standard Output: 85 kg	Actual Output: 1700 kg

From the above information, compute the following variances

- 1) Labour Cost Variance
- 2) Labour Rate Variance
- 3) Labour Efficiency Variance
- 4) Labour Mix Variance
- 5) Labour Yield Variance
- 6) Labour Sub-Efficiency Variance

Q-4.

Write short notes (Any Two).

12

- 1) Transfer Pricing Method Based on Cost.
- 2) Types and Benefits of Underwriting Contract.
- 3) Residual Profit and Controllable Profit.
- 4) Economics of Transfer Pricing.